

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inqquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 3. Quid sit negatio entis vniuersum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

25 & ad ratio inandum: quia in duabus conspirat talis res cum brutis, & in tertia cum Angelis. Ultima denique potentia ad ridendum proprietas metaphysica est eius: quia soli homini, ad cuius speciem ea res pertinet, conuenit potentia ad ridendum. De quo iterum. Vide dicta locis *criticis*.

Hæc de essentia metaphysica rerum propria, & per se. Essentia autem metaphysica minus propria, & per accidens, quodvis concretum metaphysicum ad eū sumptum dici poterit, quatenus de se ipso ad eū per verbum substantium *esse* prædicabile est, iuxta ea, qua in simili diximus n. 21. de *essentia per accidens physica*.

26 Iam vero essentia transcendentalis ea dicitur, qua non solum in singulis rebus, sed in singulis etiam rerum formalitatibus, sive conceptibus obiectuīs reperitur. Nullus quippe est ex cogitabilis in rebus conceptus obiectuīs, qui non sit ipsem essentia; atque adeo, qui non habeat propriam essentiam, etiam ut ab aliis prædictis, cum essentia nihil sit aliud, quā id, quod quidlibet essentia; est in se. Vnde essentia transcendentalis partim coincidit cū physica & metaphysica; partim ad plura, quā illa extendit. Nā physica solum reperitur in singulis rebus realibus integrè acceptis. Metaphysica in singulis insuper concretis metaphysicis. Transcendentalis verò in singulis præterea rerum, & concretorum formalitatibus etiam abstractis. Quo iure transcendentalis dicitur. Erit autem talis per se, si conceptus, quibus conuenit, aut sunt abstracti, aut concreta substantiua. Per accidens autem, si concreta adiectuīa, ut satis ex *superius* dictis liquidum est.

27 Denique essentia logica ea dicenda est, qua ex genere, & ex differentiā componitur. Erit autem illa talis per accidens, si reperiatur in concretis adiectuīis tam physica, quam metaphysica iuxta *superius* dicta. Per se autem si in abstractis, aut etiam in concretis substantiis. Vtrum autem in istis omnibus genus & differentia ad componendam essentiam logican reperiri valeant, & quā ratione, & an essentia physica, metaphysica, & transcendentalis compositionem etiam logican ex genere & differentiā aliquo modo subire possint, aut etiam debeant, alterius est considerationis. De quā *suo loco* Id modo certum independenter ab huiusmodi compositione, & præscindendo ab illa, optimè constare posse harum trium essentiarum conceptus, ut ex eorum explicacione satis, superque notum est.

28 Superest dicendum de diuisionibus, quas ens ratione materie potest subire. Quæ quidem tā multæ sunt, ut omnes illas reperfere, prorsus sit impossibile. Cum enim nulla res sit ex cogitabilis, aut existens, aut possibilis, quæ non sit ens, nulla erunt omnino genera, aut species rerum tum existentium, tū possibiliū, in quas ens in sit diuisibile vel immediate, vel mediata. Quare imprimæntiam reliquis omnibus prætermis, de quibusdam tantum universaliis diuisionibus, per quas ens aut immediate, aut prope immediate diuiditur, mentionem aliquam tametsi leuem facere non fuerit abs re.

29 Primo igitur diuiditur Ens in increatū, & creatū, sive in ens a se, & ens ab alio, hoc est in Deum & creaturam, quācumque demum ratione conceptus ens Deo, & creaturis communis sit, seu analogia, seu vniuersitatem. De quo *infra suo loco*.

30 Secundo Ens in decem genera, quæ prædicamenta vocantur ab Arist. diuisum est, & ab aliis. Hæc sunt substantia, quantitas, relatio, qualitas, actio, *Pharus Scienti. Tom. I.*

passio, vbi, quando, situs, habere verum, utrum exæcta sit hæc diuisio, & quā ratione, quod multi late controvenerunt, alibi à nobis determinatur. Vbi ea non in mediata, sed mediata esse decernitur. Si quidem ens prīmō in substantiam, & accidens. Deinde accidens in illa nouē diuidendum venit. De singulis verò membris diuidentibus huiusmodi diuisionis ensis propriis in locis agitur.

Tertiō, ens vniuersē lumpum in ens relatum & ab solutum diuidi potest. In ens compositum & simplex. In ens spiritualis, & corporeum. In ens supernaturale, & naturale. In ens necessarium & contingens. Alii que huiusmodi diuisionibus. Quibus etiam essentia vniuersē lumpa, aut etiam existentia diuidi potest. Sed de iis etiam suis propriis locis agendum ex professo est.

Q V A E S T I O III.

Quid sit negatio entis in vniuersum.

D Vobis imprimis modis solet vniuersari negatio. 32 Primo pro negatione propositione vocali affirmativa opposita, atque etiam pro iudicio mentis illi correspōndente. Secundo pro remotione ipsa, sive carentia entis, quæ in eumodi propositione, iudiciumque sua negatione prætendunt. Ex quibus distinctionis gratia, prima negatio actualis, secunda negatio obiectiva dicetur. Sed quoniam negatio obiectiva generat sumpta deinde in negationem sumptu specialius (qua etiam distinctionis gratia pura negatio nuncupabitur) & in priuationem diuidi solet, quorum prima carentia formæ in subiecto incepto, secunda carentia formæ in subiecto apto definiuntur, iuxta *inferius* dicenda; scire opus est de negatione obiectiva entis in vniuersum, prout negationem puram, & priuationem comprehendit, sermonem nobis est *in presenti*.

Circa quam primæ tententia est. Negationem 33 entis aliquid esse reuera existens, consitensque in natura rerum, non quidem positivum, sed negativum, ab omnique subiecte ente positivo distinctum, per quod positum nihilominus verè existensque in natura rerum ab ipsa natura rerum removetur ens positivum, cuius illud ex suo conceptu, & essentia remoto, sive negatio est. Itaque iuxta hanc sententiam negatio entis, quid reale negatum est enti oppositum verè, & realiter existens; atque adeo incipiens esse, dum ens, cui opponitur, definit esse, & definit esse, dum ens, cui opponitur, esse incipit; siveque proinde essentiam, atque existentiam obiectiva veram, affirmatique iudicabilem etiam a Deo, nec solum ab intellectu nostro confitam, habet. Sic tenent Conimbr. lib. 1. *Physic. cap. vlt. q. 7. art. 1. Rer. in log. irat. de Ente rationis n. 13.* & lib. 1. *Physic. Tract. 5. q. 1. Soar. disp. 54. Metaph. sect. 4. & 5. Pert. Hurt. disp. 3. *Phys. sec. 2. & disp. 9. Metaph. §. 66. & 72. Arraga. disp. 2. Physic. sect. 12. & disp. 6. Metaph. sec. 5. Ouid. corr. 12. Metaph. pun. 4. & plerique alii, præsertim Recentiores passim. Quorum vnamis persuasio est, negationem aliquid negatum esse ab omni ente positivo distingui, & reuera existens modo dicere. Tametsi interdum dum exactius conceptum negationis satagunt explicare, id videantur negare subindicantes negationem nihil omnino esse reuera. Nonnulli tamen ex auctoribus**

R. huins

huius sententia eā sequuntur dumtaxat, quod attinet ad negationes entium possibilium; de negationibus enim entium impossibiliū, seu chimerarū carent, nihil omnino esse ab enībus positivis distinctū.

34 Secunda sententia est afferentium nihil omnino posse existere vñmodo in rerum naturā, quod ens positivum non sit; atque adeo omnem negationem entis verè à parte rei existentem, sive quā verè aliquod ens aut possibile, aut impossibile remouetur, in aliquo ente positivo necessariō confitetur. Ita olim opinati sunt aliqui, quos referit Rub. *suprā*, & modo etiam opinantur multi perdocti Recentiores. Qui tamen bipartiti sunt in ista sententia explicanda. Alij enim censem negationem obiectiūam formalem in impedimento positivo entis negati, seu remoti confitetur, quod impedimentum sāpē erit aliquid creatum, plerumque tamen aliquod decreatum efficax Dei. Alij huiusmodi impedimentum entis negati negationem obiectiūam fundamentalem dicunt esse formalem verò ipsum ens negatum, prout connotans tale impedimentum, aut etiam iudicium negatiū, per quod, tali impedimento supposito, proximē negabile est. Quocirca inquiunt negatio formaliter est ens negabile proximē. Itaque vtrique isti Recentiores impedimentum positivum entis negati ad essentiam negationis eius exponunt adeo, ut prorsus sū impossibile, tale ens, non esse reuera, nisi aliud quidpiam positivum reuera existat ipsi essentialem oppositum, sive hoc sit aliquid creatum, sive aliquod decreatum Dei, differunt tamen quod priores hoc ipsum impedimentum dicunt esse formaliter & directē negationē seu remotionem entis negati. Postiores verò censem illud ad talem negationem ex connotato solum spectare.

35 Tertia sententia aliorum est, qui ab solūe pronunciant negationem entis in vniuersitatem à parte rei penitus esse nihil, prout deque à parte rei nullum omnino habere esse, seu negatiū, seu positivum; sed tantum in mente nostra obiectiū; atque ita prout à nobis concepit, tantum esse ens rationis. Huius sententia sunt Gabr. in 1. *disp.* 24. *q.* 1. *disp.* 3. Soncin. *lib.* 6. *Metaph.* *q.* 18. & *lib.* 10. *q.* 15. Aureol. in 1. *disp.* 36. *art.* 2. Sot. *lib.* 1. *Phys.* *q.* 8. *Font.* *lib.* 4. *Metaph.* *cap.* 2. in *Comm.* *liti.* E. cum Albert. & S. Th. ad eum locum. Zachar. *Pascualius* *tom.* 2. *Metaph.* *disp.* 6. *sec.* 2. *n.* 8. & *sec.* 5. *n.* 3. & *disp.* 76. *sec.* 2. Pro quā sententia haud dubiè videtur stare S. Th. tum *loco citato* à Fonf. nempe *lib.* 4. *Metaph.* *lett.* 1. & 2. tum *quæstio* 2. 1. de *verit.* *art.* 1. & *quæst.* 1. *de malo* *art.* 1. *ad vlt.* & *sepe alibi*, ubi aut dicit expreſſe negationem & priuationem dumtaxat esse entia rationis in mente obiectiū existentia, non item re ipsa; aut plane supponit, vel insinuat eas à parte rei nihil omnino existens esse. Quod etiam docet August. in *lib.* de *Genes.* ad *litt.* *cap.* 5. dicens. *Non enim Deus fecisse tenebras dictum est; quoniam species ipsas Deus fecit, non priuationes, que ad nihilum pertinet.* Stare etiam videntur pro hac sententia plerique antiquiores, dum inter species entis rationis negationem & priuationem absolute recentent, diuidentes illud absolute in relationem, priuationem, & negationem cum S. Th. *dicta* *q. 21.* de *verit.* *art.* 1. & in 1. *disp.* 2. *q. 1.* *art.* 3. & *disp.* 19. *quæst.* 1. Quæ diuisio desumpta est ex Arist. *lib.* 4. *Metaph.* *cap.* 1. iuncto quod dicit *lib.* 5. *cap.* 7. & 15.

Propositio 1.

36 Nulla negatio est quid existens à parte rei suā quamcūque habens essentiam ab omni ente positivo distinctā ante omnem nostrī intellectus operationē.

Hæc propositio directē opponitur sententia primo loco relatæ. Probatur autem primò; quia si negatio esset aliquid à parte rei vere consistens, vt ponitur ab Auctoribus dicta sententia, negatio re vere esset ens positivum ab omni ente positivo distinctū, quod est contradictionē in ipsis terminis. Est quippe conceptum aliquem ens positivum nihil est aliud, quam esse quid positivum, vel possibile per existentiam à parte rei. Ob id namque secundum omnes conceptus entis positivi à conceptu potentis existere, vel actu existentis nihil differt. Siquidem ens conceptum est aut ex actu existendi, aut ex potentia ad existendum, & ex subiecto, quod actu est, aut potest esse prout est explicatum *q. 1.* *li.* *igitur* negatio re vera quid est aut actu existens, aut potens existere, nihil in eā potest considerari, quoniam sit reuera ens positivum, aliudque ponitur ab omni ente positivo distinctā: ergo.

Dices, ideo negationem non esse ens positivum, tametū reuera ponatur per sui existentiam à parte rei: quia per suam essentiam amplius non habet, quam esse meram remotionem entis positivi. Sed contra primò, quia eo ipso, quod negatio per sui existentiam ponatur in rerum natura, nequit non habere alia prædicata propria entium positivorum, præterquam esse remotionem entis positivi; aliudque prædicatum hoc obstat non potest, quoniam ea dicatur esse ens positivum: ergo non est cur excludatur a classē entium positivorum. Consequenter est bona. Probo antecedens. Nam eo ipso, quod negatio ponatur existens, imprimis nequit non habere prædicatum existentis, & prædicatum potentis existere, quæ sunt prædicata constitutiva entis positivi, vt iam diximus. Deinde nequit non vel existere per se, quod est prædicatum constitutivum substantiae, vel existere in alio, quod est prædicatum constitutivum accidentis. Præterea nequit non esse aut quid aliquo modo impenetrabile cū alienis corporibus, quod est prædicatum entium corporeorum, aut quid nullomodo impenetrabile cū corpore; quod est prædicatum entium spiritualium. Denique nequit non esse quid simile, vel dissimile aliis rebus, aut negationibus; quid eis aequalē, vel inæqualē, quid illis commodum, vel incommodum, utile, vel inutile, sicut prædicata entium relatiuorum &c. Iam quod prædicatum remotionis, in quo potissimum negatio consistere dicitur, non obstat, quoniam ea sit ens positivum; ex ipsa Auctoriariorum doctrinā conflat, apud quos ut negatio est actualis remotionis entis, ita etiam ens est actualis remotionis negationis. Nec est, cur ex duobus extremis inuicem le formaliter remouentibus alterum non sit ens præ altero titulo talis remotionis præcisè. Vnde secundam impugnationem solutionem datae defumo. Nam semel statuto, quod negatio suam habet essentiam ponibilem per existentiam in rerum natura; nulla luppeter potest aduersari idonea ratio cur ex duobus extremis contradictionis alterum præ altero dicatur esse ens positivum. Etenim si negatio unioñis e.g. remotione est per suam essentiam ipsius unioñis, etiā vno per suam essentiam est remotione ipsius negationis; & si vno alia habet prædicata essentia, præterquam esse remotionem ipsius negationis; etiam negatio, vt vidimus, habet alia prædicata essentia, præterquam esse remotione ipsius unioñis; & si vno quædā relatio est ponibilis per existentiam in rerum natura; etiam negatio est quædā relatio ponibilis per existentiam in rerum natura. Cur ergo vno præ sua negatione dicenda est ens positivum, potius quam vice versa?

Hinc ad probandam secundū propositionem per-

37
g. o.

Disp. IX. De ente, essent exist. &c Qu. III. 195

go. Nam sicut statuto, quod negatio ponitur à parte rei per sui existentiam, non potest non illa ponervel à se, vel ab alio, ut est notissimum. At a se ponni, quando est contingens, prorsus est impossibile, quia nihil potest sibi ipse dare, aut a se ipso accipere esse, quod contingenter accipit, qualemque deum illud sit, ut fert axioma notissimum iuxta, ac receptissimum in materia de causis. Igitur ponitur ab alio: ab altoque subinde accipit esse, & existe, quod habet, qualemque sit illud. Ergo infinites negationes contingentes, quae vere ab aeterno extiterunt, iuxta sententiam aduersariorum, à Deo accepserunt suum esse, & existere. Abesse enim vici illim, aut alia ab aliis cum progressu infinito accipere non potuerunt, ut etiam constat ex principiis notis, receptisque in materia de causis. Ergo infinites negationes contingentes ab aeterno sunt factae à Deo: siquidem accipere aliquid ab alio suum esse, & existere, ab eoque fieri in idem recedit manifeste. Ergo Deus ab aeterno produxit infinitas veras essentias à se realiter distinctas. Quod plene videatur absurdum. Caecilico dogmati contradicuntur. Quod si negationes contingentes entium videlicet contingentium suum qualemque esse à Deo tanquam a causa debet accipere. Tantum de causa consequenter videntur dicendam de negationibus necessariis entium impossibilium, quas veras itidem, & raras essentias, atque existentias habere plenarie ex aduersariis concedunt; nec sine aperte inconsequenti negare possunt. Dici enim nequit, nisi chymarice, & ridiculè habet negationes habere suum esse a se, sicut habet Deus, ut ex dicendis apparebit. Ex hoc autem aliud absurdum sequitur. Deum nimis non videntur; sed necessario, & absque omni libertate produxisse ab aeterno, esseque in aeternum conservaturum infinitas essentias à parte rei distinctas à se. Quod est contra aliud dogma catholicum de libertate, quam Deus habet in cunctis, quae prodicit ad extra.

59 Tertio probatur propositio. Quia negationi, ut ponitur ab aduersariis, omnes proprietates entis possit, ut conueniant. Igitur non est quid distinctum ab omni ente positivo: consequentia est bona. Probo autem: quia hoc ipso quod negatio suam qualemque essentiam, & existentiam habet, non potest non esse illa, vel vna, vel plures; non potest non esse ab aliis distincta; non potest non esse vera, id est, per iudicium affirmativum iudicabilis etiam à Deo talique iudicio conformis; non potest non esse bona, & estimabilisque subinde, & amabilis; idque mali, variisque titulis, sicut cetera entia. Quinimo negationes entium impossibilium perfectionem habebunt ex suo genere infinitam, ut potest nulli entium positivum, praterquam vni Deo, quadrantem, non irum necessitatem omnimodam essendi, & existendi. Quod quis non reputet absurdum?

60 Quartu probatur propositio, quia ex opposita sententia nomilla sequuntur, quae in Philosophia iure reputantur absurdia. Imprimis enim quando aliquod est corruptitur, quare. Aut negatio succedit illi est eadem numero per quam ipsum totum tempore antecedente ad suam existentiam non extitit, aut est alia distincta numero à priore, est primus. Ergo de facto idem numero existens semel corruptum naturaliter reproducitur. Quod communiter reputatur absurdum. Si secundum. Ergo negatio pullulans, quando ens corruptitur, tunc primo incipit existere, ab aeternoque subinde non extitit per alias negationem sui, dataque fuit ab aeterno negatio quadam negationis. Quod etiam absurdum re-

putatur. Deinde ex sententiā oppositā sequitur non solum vnum, sed infinites infinita dari infinita multitudinis de facto existentia in naturā retum, totidē enim sunt entia non existentia, possibilia & impossibilia; quorum subinde iuxta Aduersarios totidē negationes existunt re ipsa de facto. Hoc autem esse absurdum in Philosophia constat: quia licet multi opinentur esse possibile infinitum actu productum; omnes tamen negant illud dari de facto ducti argumentis, quae citra dubium de infinitis negationū idem probant, ac de infinitis entium, posito quod negationes sint tales, quales ponuntur ab aduersariis. Denique quis non censet absurdum, tot mundos negatiuos, seu negationibus constantes de facto existere, quot sunt possibiles positivi de facto non facti? Quis non censet ridiculum, vnumquodque ens existens tot negationibus sibi re vera inherētibus onus est esse, quot sibi sunt possibiles, atque etiam impossibiles positiua in hæsiones, quorumcumque aliorum entium possibilium, impossibiliumque quaque quidē negationes infinites sunt infinitæ, ut constat. Mitto alia huiusmodi.

Proboque quinto propositionem ab aliis absurdis, quae in Theologia ex opposita sententiā sequi videntur. Primum est. Deum omnimodis necessitatum esse ad ponendas & conservandas in rerum natura infinitas essentias à se realiter distinctas, aut saltē ad eas non auferendas sive vitandas, quandoquidem nullam negationem necessariam entium impossibilium vitare potest, ex duobus autem quibusque contradictionis extremis contingentibus, alterutrum, ponere, aut saltē sustinere tenetur, neque utrumque simili potest vitare. Quod certè dominio diuino plane videtur derogare. Si enim dominium diuinum aperte est limitatum, & imperfectum, casu quod Deus nulla potentia vitare posset existentiam cuiusvis entis à se distincti, quo pacto non erit limitatum, & imperfectum, si nulla potentia vitare potest existentiam infinitarum negationum, infinitorumque disiunctorum ex negatione & ente opposito, quandoquidem negatio ex suo genere quid imperfectius est quibus ente, maioreque imperfectionem dominij arguit non posse illud præualere cōtra aliquid debilius, & imperfectius, quam non posse præualere contra aliquid perfectius & robustius. Hinc consequēs est secundum absurdum. Quoniam necessitas existentiae negationis, aut alterius partis disiuncti ex negatione, & ente, plane etiam derogat omni potentia diuina; nam quae infinitudo omnipotentia est, quae ab innumeritate rerum infinitas debiles valde, & imperfectas essentias nequit excludere, easve existēria priuare. Aut quo pacto est omnipotens ille, qui à talium existentiarum confortio se non potest eximere? Tertio absurdum est dicere. Deum non posse vitam agere solam, & absque comitatu tot umbratilium existentium, eiusmodi subinde comitatum per suam essentiam exposcere, veluti ipsius ad vitam transfigendam indigum, ut ex ubi dicendis suo loco de independētia & sufficientia Dei constabit. Hoc autem in sententiā oppositā necessariō dicendū est. Quartu. Absurdum est etiam concedere Deum necessitatum esse ad amandum tot obiecta imperfectionibus scatentia, quae sunt vel entia possibilia, vel ipsorum contradictoria. Quod etiam ab aduersariis est necessario concedendum. Siquidem Deus nequit non ponere existens alterutrum ex duobus quibusque extremis contradictionis, & neutrum alter quam medio actu voluntatis ponere potest. Quinto ex ipsis terminis apparet satis clare esse absurdum dicere, ut est ab aduersariis dicendum, aliquid perfectionis finita, quale est omne

à Deo distinctum, absolutam necessitatem habere existendi: quia absoluta necessitas existendi vim infinitè resistitum non existentia, meritumque infinitum existendi præ se fert, quod soli perfectioni infinite potest competere. Ob id omnis perfectione finita habens eo ipso sibi admixtam imperfectionem, necessario debet esse contingens, quia partum meretur titulo perfectionis, & partum titulo imperfectionis demeretur existere. Vnde rursus infuratur, si negatio nullam perfectionem dicit ex suo concepitu, ut aduersarij censem eo ipso nullum eam meritum existendi habere, & consequenter penitus esse nihil. Si denique sextum absurdum ex sententia aduersa sequutum, Deum infinitas essentias à se distinctas intrinsecè sibi inherentes de facto habere, quales sunt negationes omnium accidentium, inhaerentiarumque eorum, qua Deus vtpotè sibi repugnantem reuera non habet in se intrinsecè: idem quippè est iuxta aduersarios, non habere in se Deum intrinsecè talia accidentia, & inherentias, atque habere intrinsecè in se negationes eorum. Mitto alia.

42 Et probo sextò propositionem: quia nihil est adstruendum existens in natura rerum sine urgente necessitate, ut commune Philosophorum principium est. Sed nulla est necessitas, imo est opposita impossibilitas, ad adstruendum tot existentia ab entibus positivis distincta, quod sunt entia, quæ non existunt, qualiter adstruunt aduersarij, ut ex dictis, & dicendis perspicuum fiet. Ergo.

43 Septimò. Quo fundamento afferitur negationem existentiarum cuiuslibet entis esse quid existens re ipsa ab omni ente positivo distinctum, eodem consequenter est afferendum negationem identitatis uniuscuiusque entis cum alio esse quid etiam existens re ipsa ab omni ente positivo distinctum. Quandoquidem non minus est vera hæc propositio negativa. *Petrus non est Paulus*, quam hæc. *Petrus non existit*, sed secundum sine idoneo fundamento afferitur, quia proflus est falso: ergo nec primum est afferendum. Probo minorem: quia si negatio identitatis vniuersique entis cum alio quid esset existens ab omni ente positivo distinctum, illud quidem nulla ratione esset cognoscibile à Deo, ut constat ex doctrinâ tactâ *disputatione 2. questio 3.* tradendaque ex professo *infra disputatione 11.* At hoc manifestè est absurdum. Ergo. Hæc satis. Pergo.

Propositio 2.

44 Negatio entis obiectiva neutiquam constitit formaliter in positivo impedimento entis negati ipsi essentialiter opposito.

Hæc propositio est contra Auctores priori loco relatos *suprà* pro secundâ sententiâ. Probatur autem primò auctoritate Aristotelis, & omnium Philosophorum, & Theologorum diuidentium hactenus oppositionem in contrariam, contradictriam, privatiuam, & relativam; atque adeo sententiam contrariam à contradictria diueram esse; quod in aduersarij sententiâ locum non habet; siquidem apud eos oppositio inter ens, & eius negationem, quæ est contradictria, aliud non est ab oppositione inter duo entia, quorum vnum impedit alterum, quæ est oppositio contraria.

45 Secundò probatur: quia vel ex ipsis terminis videtur notum hoc quod est secundum mundum non existere, diuersum quid esse formaliter ab eo quod est existere positivè aliud quidpiam, quandoqui-

dem independenter ab eo quod existat aliud quidpiam, vel secus, talisque existentia prorsus immores negare possumus, & ex parte de facto negamus existere secundum mundum. Ego profectò nunquam credam idem esse in rutilo homine, aut etiam in sapiente credere non esse secundum mundum, ac credere esse positivam notionem in Deo de secundi mundi existentia, quæ est eius positivum impedimentum.

Tertiò: hæc propositio plane videtur certa, & 46 eidens. *Si nullus actus Dei liber existet, nullus existit creatura.* Ergo creaturam non existere, non est formaliter existere aliquid incompatibile cum creatura. Probo consequentiam: quia calu quod nullus actus Dei liber existet, nihil existet cum creatura incompatibile, cum constet omnia Dei necessaria cum illa compati; & tamen tunc, ut propositio data in exemplum fert, verè creatura non existet. Dices talen propositionem esse de hypothesi obiectiva impossibili, ex quâ subinde sequitur simul non fore creaturam & fore. Sed contra: quia ex tali hypothesi, licet sit impossibilis, non sequitur per locum, ut aiunt, intrinsecum, fore creaturam, sed tantum non fore: cum certum sit creaturam ab omni actu libero Dei simpliciter esse non posse: vnde ex tali hypothesi, quācumque impossibili optimè arguitur ad propositum, optimèque probatur conceptum negationis creaturæ à conceptu impedimenti positivi ipsi creaturæ opposito diuersum esse iuxta viueralem regulam bene, & ut ille arguendi ab impossibili hypothesi, quam *infra suo loco* exhibebimus. Dices alterius, hypothesim propositionis data in exemplum inuolueret contradictionem in terminis: quia cum vnu actus liber voluntatis diuina non possit deficere, nisi per positionem alterius, supponere nullum existere est simul supponere existere omnes, qui sunt non existentia aliorum. Sed contra iterum primo, quia petis principium. Ego enim contendo nullum actum diuinum esse formaliter non existentiam alterius; aliudque ex ipsis terminis videtur notum hypothesim actualem de non existentia omnium nullatenus esse hypothesim de existentia aliorum: quia omnes penitus illa excludit, neque ullum adfruit, ut iam iam monstru. Contra enim est secundò, quod iuxta meam & Recentiorum, cum quibus ago, sententiam, sicut per iudicium negatiuum, quod quidam recessus est ab obiecto negato, sive quædam actualis remotio eius, nihil omnino obiecti iudicari adstruitur, sed totum penitus excluditur, & remouetur; Ita per actualem hypothesim negatiuum, quæ pariter per modum recessus, seu remotionis versatur circa suum obiectum, nihil omnino illius adstruitur, sive positivè supponitur, sed totum penitus suppositiū remouetur. Ergo per hypothesim propositionis data in exemplum, quæ negativa est, ita supponitur, nullum actum liberum Dei existere omnium omnino remouendo existentiam, ut minime simul adstruitur existentia aliorum: ergo talis hypothesis nullatenus inuoluit contradictionem in terminis, etiam si nullus actus Dei liber possit deficere, nisi existente opposito; à quo præcindit dicta hypothesis. Nec dici potest non posse intellectum per hypothesim negatiuum remouere suppositiū omnès actus Dei liberos, nisi adstruendo simul suppositiū omnès per hypothesim positivam, hoc ipso quod nullus reuera potest deficere, ni ponatur eius oppositū. Nam hoc aperitè est contra experientiam, & contra rationem: Contra experientiam quidem: quia quicunque experiri posse se interius per actus intellectus, sicut & exterius

exterius per voces facere hypothesim negatiuum de non existentiā omnium actuum Dei, quin simul faciat positiam de eorumdem, aut aliquorum existentiā. Contra rationem autem, quia cum hypothesē à quoū intellectu oriundā ex sua natura sint praecius vnius obiecti ab alio, saltem quando ea realiter inter se distinguantur, ut est notissimum, nihil est quod vetare possit fieri hypothesim negatiuum de quoū obiecto, quin fiat positia de opposito, vel vice versa; stat ergo per veritatem conditionatam in exemplum aductam bene propositionem nostram probari, etiam si eius hypothesis obiectua sit impossibilis.

47 Quartō probatur propositione: quia quām euidens est ens creatum aliquo alio à se distinctō ad existendum indigere, tam euidens esse videtur ad non existendum penitus indigere nullo; immo quo magis indiget alio ente, ut existat, exomnis ut non existat, indiger illo; quia certius, firmiusque non existet non existē, quām existēt eo, quo indiget ad existendum. Vnde licet nullum ens creatum possit de facto non existere, quin existat aliquid positivum ipsi essentialiter oppositum, quia ut minimum debet existere in Deo iudicium essentialiter verum de talis entis non existentiā, cum quoū eius existentiam compati nequit; attamen ad talis entis non existentiam, secundē tale positivum requirebatur: quia quantum ex parte sui est, aequē tale ens non existet, immo magis firmiter, magisque necessariō non existet, si omne aliud ens positivum, ipseque Deus per impossibile deficerent, iuxta argumentum numeri praecedentis. Ex quo patet non existere ens diuersū quid esse ab existere impedimentum positivum eius.

48 Quintō vnius entis communi conceptione omnium vniuersitatis datur negatio. Sed si negatio entis est impedimentum positivum entis negati, læpe darentur plures negationes eiusdem entis, quia læpe dantur plura eiusmodi entis negati impedimenta. Ergo.

49 Sextō. Si negatio est impedimentum positivum actus negati, negatio plerumque aut semper est quid melius & amabilius, quām ens negatum, quia plerumque, aut semper est aliquis actus diuinus. Tum, qui odio haberet alicuius entis negationem, plerumque, aut semper odio haberet aliquid actum voluntatis diuinæ, vnde etiam contra rationem, aut etiam illicitē existentiā entis, prā non existentiā eius appeteretur. Eoque magis estimabilius, ac amabilis est etiam à Deo negatio cuiusvis actus honesti creati, quām actus ipse, immo magis est estimabilius, & amabilis actus diuinus quam creatus. Quemadmodum etiam negatio cuiusvis boni physici melior, & amabilior est, quam ipsum bonum. Quæ omnia, & alia plura similia, quæ ex sententia aduersa sequuntur, aperte videntur absurdia.

50 Septimō Hac propositione. Quodlibet est vel non est plane est evidētior quam hac. Quodlibet est, vel aliquod eius impedimentum positivum. Tum prima à nemine est negabilius. Secunda ab omnibus, qui puras omissiones admittunt, læpe negatur. Igitur non habent ambae idem obiectum, ut tener sententia, quam impugnamus. Et confirmari potest: quia hac propositione Deus est, vel non est, ex terminis est evidētissima, sed talis non est hac. Vel Deus, vel aliud ens ipsi oppositum est, ut constat. Ergo.

Octauo. Negatio non est cōceptibilis à nobis sine ente negato. Sed impedimentum positivum est cōceptibile à nobis sine ente impedito: ergo negatio ex suo conceptu formaliter non est positivum impedimentum ipsius entis negati. Confirmatur: quia ne-

gatio ex suo conceptu mera remoto est entis negati, tale autem non est impedimentum positivum eius, ut constat. Imo neque videtur intelligibile quomodo verum ens positivum sit remoto alterius formalis titulū oppositionis, quam habet cum illo, cum valde diuersi conceptus sint, non posse vnum coexistere alteri, & esse ipsam non existentiā eius.

51 Non. Deus omniē actūm sua voluntatis liberum potuit per puram omissionem omittere: ergo potuerunt cuncta creabilia non esse citra omne impedimentum positivum, per quod remouerentur ab esse, atque adeo negatio entium nullatenus in eorum impedimentoo positivo consistit. Consequētia est bona: quia positā purā omissione omnium actū liberorum voluntatis diuinæ, ex vna parte mundus verè non existet, ex alia nihil positivum existet essentialiter incompatible cum existentiā eius præter actum scientiæ absolute resultans in intellectu diuino de ipsis non existentiā; talem autem actūm fore negationē mundi dici non potest: quia intellectus diuinus, ut potest, potentia non libera illum concipere non posset, nisi determinatus à non existentiā mundi aliunde supponitā ut a veritate obiectū: quo circa per eūlmodi actūm neutiquam impeditetur, remoueretur mundi existentiā, sed aliunde iam per puram omissionem non posita, ex clausa superponetur, ut est notissimum. Firmumque stat proinde citra omne impedimentum positivum remouens existentiam mundi mundum non fore casu quod Deus circa eius creationem purē omnissimū se habuisset. Potuisse autem sic se habere, quod est antecedens facti argumenti, ex professo probandum est in *Tract. de volunt.* Probationum capita succincte recensita sunt. Primum, quod non minus spectat ad perfectionem libertatis, ac dominij Dei posse abstinere ab omni actū voluntatis interno, quām ab omni externo omnipotētia, qui versatur quoquo modo circa creaturas. Secundum: quia id etiam spectat ad perfectionem honestatū diuinorum actūm: essent quippe singuli minus honesti moraliter, si Deus non posset omnes simul omittere: quia aut tota singulorum honestas, si ponantur honesti aequaliter, aut saltem pars, si inaequaliter, non est libera imputabiliter. Tertium, quia secundē potest necessitari Deus ad volendum, aut nolendum creaturas: cum horum tam bonitas, quam malitia simpliciter finita sit, & non pura, sed mixta. Quartum: quia si Deus est necessitatus ab intrinseco ad volendum, aut nolendum efficaciter, directeque creaturas, vel reflexe volitionem, aut nolitionem efficacem eorum, est per existentiam connexus cum possibilitate creaturarum, quām actus isti suapte existentiā supponunt. Quod tamen ei repugnat, ut constat ex dicendis *Tract. de scient.* Mitto alia ad citatum locum.

Decimo. Longē certius, & communius apud Ausētores est, posse voluntatem creatam purē omnissimū se habere circa suos actū liberos. Quām autem id verum sit, ex dicendis à me latè in eudem *Tract. de voluntate* constabit. Quibus modo suppositis, plane sequitur, posse aliquod ens non esse in rerum natura absque impedimentoo illo ipsum positivū excludente. Si enim positio ex parte Dei decreto tantum indifferenter concurrendi cum voluntate creatā ad actū, vel omissionem actū, ipsa purē actū omittat, reuerata non existet actus, quin aliquid in rerū natura existat cum actū ipso incompatible præter scientiam Dei absolutam de eius non existentiā, quæ impedimentum esse nequit excludens existentiam actū, ut dictum est numero præced.

Pharus Scient. Tom. I.

54 Undecimo denique probatur propositio nostra. Quia quoties ens aliquod antea existens circa omnium contrarij exigentiam in tempore corruptitur a Deo, ab eo viisque tempore incipit tale ens non existere; a quo tamen nullum omnino incipit positivum impedimentum eius: quia nihil extra Deum, quod tali enti sit contrarium incipit ex tunc esse ut supponimus: nolito autem diuina de talis entis existentia non incipit ab eo tempore esse, quia fuit ab aeterno: ergo negatio talis entis in nullo impedimento positivo opposito ipsi enti consistit. Confirmatur, & declaratur. Ponamusque, quo plus sevis argumenti explicet, Deum corrumpere in instanti B. totum mundum, qui vnde ad instantis antecedens A inclusum extitisset; proindeque in instanti B. nullum omnino ens positivum praeter Deum cum suis decretis existere, talem enim casum esse simpliciter possibilem indubitate est. Tum sic. Mundum non esse, incipit in instanti B; nihil positivum incipit in instanti B: ergo mundum non esse non est aliquid positivum. Syllogismus est in *Baroco* secunda figura. Maior est evidens: quia incipere mundum non esse in instanti B, seu, quod idem est, incipere in instanti B, hoc quod est mundum non esse, nihil est aliud, quam mundum extitisse in instanti A, & non existere in instanti B, quod utrumque ponimus in casu. Minor etiam est certa: quia iuxta ipsam casus suppositionem nihil omnino positivum distinctum a Deo cum suis decretis incipit esse in instanti B, quod non fuerit in instanti A; multo autem minus in instanti B incipit esse aut Deus, aut nullum eius decretum: quia quia omnia fuerunt ab aeterno. Igitur consequentia negari non potest.

55 Respondebit aliquis decretum Dei de non existentia mundi pro instanti B. non utcumque esse impedimentum excludens mundum ipsum, sed ut coniunctum cum ipso instanti B. siue ut existat: ut sic autem, in ipso instanti incipere esse, et si entitati ab aeterno exiterit. Atque adeo incipere mundum non existere in instanti B. idem est formaliter ac incipere in instanti B. tale decretum, prout ipsi instanti coexistens. Quo inconclusa videatur stare sententia opposita. Nam licet instanti B. de quo est sermo in casu argumenti, nihil reale sit absolute existens, quia est instantis temporis imaginarij; est tamen aliquid possibile, quale est tempus ipsum imaginarij, capacitas felicit, seu possiblitas instantis realis. Quod satis videtur ut decretum Dei superad dictum per correspondentiam, cum tali instanti euadat impedimentum existentiae mundi, atque adeo negatio eius. Ceterum solutio haec, & si in sententia mea possit habere locum, qui compono tempus imaginarij ex quibusdam possibilibus durationum successu flentibus, ut exponam suo loco. At in sententia Recentiorum, cum quibus ago, locum non habet. Apud eos enim nulla entium possiblitas potest esse successu flens: quia omnis omnino est identificata cum Deo. Quocirca in eorum sententijs non video qui possit argumentum factum dissolui.

Proposito 3.

56 Negatio entis in ipso ente negato in quantum proxime negabili non consistit; ut dicebant Recentiores *supra* secundo loco relati pro secundâ sententiâ.

Duo enim continebat eorum sententia. Alterum. Ad hoc ut ens non existens proxime negabile sit, &

consequenter ut negatio formalis eius subsistat, necessarii esse, quod aliud quidpiam positivum tali enti oppositum, ipsumque impediens reipsa existat. Alterum semel tali impedimento existente, quod negationem fundamentalem vocabant, formalis negationis conceptum in recto dicere ens ipsum negatum, in obliquo autem dictum impedimentum, aut etiam iudicium seu actuale, seu possibile, a quibus illud negabile proxime euadit, siue denominatur. Ex quibus duobus primum, quod difficultatem de re, & maioris momenti habet, abunde est iam confutatum *proposito*. 2. secundum autem, cuius controvergia & parui momenti, & ferme de solo modo loquendi est, inde vno verbo confutatur: quia nomine negationis nemo haecens ens negatum, sed potius conceptum quendam obiectum ipsi enti negato oppositum intellexit. De quo conceptu controvergunt in tota presente questione, an sit aliquid habens esse reipsa siue an mere negatum, an positivum an potius re ipsa sit prorsus nihil, solumque in nostra imaginatione, siue apprehensione habens esse.

Verum quidem est iudicium negativum (quo 57 solo ab intuentibus potest iudicare ens non esse) dumtaxat habere pro obiecto ens ipsum negatum, in quo par modum eiusdem recessus, seu potius remotionis tendit, ut ostendimus *disp. 8.9.4. proposito* 4. ut tamen tale iudicium sit verum, reipsa tale obiectum debet esse remotum, seu non habens esse physicè, prout iudicium ipsum prætendit. Inde enim fiet ut verè illud sit negabile iudicio negativo; ad hoc tamen ut tale sit, non est necesse, quod existat re ipsa aliud quidpiam ipsum impediens: quia citra omne impedimentum sibi oppositum potest ens verè non existere, atque adeo ens verè negabile esse, iuxta doctrinam statutam *proposito*. 2. unde si nomine negationis veritatem obiectum iudicij negativi significaremus; quarent, quid esset negatio, bene responderetur esse ens reipsa remotum, seu non habens esse, & consequenter verè negabile iudicio negativo. Nec amplius videntur intendere Recentiores, cum quibus agimus. Ceterum, quia nos per aliud quid ab ente negato distinctum imaginari illud obiectum excludi, seu remoueri; atque ita modo per iudicium negativum propriè iudicamus ens non esse; modò per affirmatum & quivalenter, sed minus propriè esse carentem, seu negationem, seu remotionem eius, idcirco nomine negationis, remotionis, seu carentia; aut etiam nomine non entis, non quidem ipsum ens negatum, aut prout non habens reipsa esse, aut prout vere ab intellectu negabile, sed id per quod nos apprehendimus illud obiectum negari, seu remoueri significamus. De quo in presente q. querimus, quodnam sit?

Id supererit notandum, stando rigori sermonis, 58 per verba negativa nostris iudicis negatus correspondentia, ut non existit, non est, non legit &c. obiectum ipsum negatum, non quidem ut negabile formaliter, sed secundum se præcise significari significatio quadam recessus, seu remota, similique in modo tendendi iudicio negatio, cui talis significatio responderet. Per verba autem affirmativa dictis negativi & quivalentia, ut deest, caret, deficit &c. illum conceptum obiectum significari posituè, per quem nos tanquam per extreum oppositum imaginari obiectum negabile remoueri, excludi, aut definere esse, idemque proportione fertuata dicendum venit de nominibus eiusmodi veribus seu negatiis, seu positivis annexis, ut non existens; non existentia, caretia, carentia &c.

Quare,

Disp. IX. De ente, essent, exist. &c. Quæst. III. 199

Quare, si quis diceret non ens vniuerse loquendo esse ipsum ens negatum; negationem vero entis esse id, quo à nobis ens obiectum negari, sive remoueri concipitur, non parum apte loqueretur. Quia tamen in communione vnu non ens, & negatio entis pro codem usurpantur, pro codem & nos usurpabimus, nisi pro rei declaratione aliud quandoque expediat.

Propositio 4.

59 Negatio obiectum formalis re vera nihil omnino est extra intellectum humanum eam ac si esset aliquid concipientem, cum fundamento tamen ex parte rerum, quando cum veritate concipitur.

In hac propositionem conuenient omnes Doctores supra pro tertia sententia relati. Eaque iam sat, superque probata manet per precedentibus propositiones. Si enim negatio obiectum formalis negat aliud negatum ab omni ente positum distinctum, ut proposit. 1. probatum est, neque est aliud positum distinctum ab ente negato, ipsique oppositum, ut ex proposit. 2. constat. Neque est ipsum ens negatum, prout constat ex 3. plane confitetur penitus esse nihil extra intellectum nostrum, eam ac si esset aliud concipientem.

60 Sed quodnam est fundamentum ex parte rerum requiritum ad hoc ut cum veritate concipiatur negatio. Dico, quod vera non sit illa res, cuius negatio esse concipitur. Si quæras: quid sit talem rem vere non esse. Dico ex terminis id esse notissimum, neque clarioribus terminis explicabile; sive sit sermo de non esse rem existentialiter, sive de non esse rem essentialiter, sive quidditatue. Ut enim querenti. Quid sit Petrum existere, aut Petrum esse Petrum? iure responderemus: id esse ex terminis notissimum, neque clarioribus terminis explicabile, utpote quod ex terminis primis, atque indefinibilibus constat, iuxta generalem definiendum doctrinam à nobis suo loco tradendam, ita querenti. Quid sit Petrum non existere, aut Petrum non esse Ioannem? Pariter vñque est respoudendum ob eamdem rationem. Sat sit scire Petrum non existere non esse dari quidpiam in statu existentiali, sed potius non dari. Sicut Petrum non esse Ioannem, non est dari quidpiam in statu quidditatuio præter Petrum & Ioannem, sed potius non dari. Vtrum autem per negationem identitatis inter Petrum & Ioannem, aliaque huiusmodi vere remoueat aliud in se conceptibile ab statu quidditatuio, vñ per negationem existentialia Petri, & aliarum rerum vere res ipse remouentur ab statu existentiali. Et quo pacto inter se differant haec negationes, inferius disp. 10. & 11. explicabimus: postquam de natura huiusmodi statuum egerimus.

61 Rogabis præterea. An negatio obiectum formalis sit ens rationis fictum, vel duntaxat suppositum. Dico duntaxat esse suppositum. Quia licet re ipsa sit prorsus nihil, intellectus tamen noster, dum eam per phantasma substitutum positiuè cognoscit, aliud cognoscere non pretendit præter ipsum negationis nihilitatem, atque adeo non finit. Potest quippe intellectus noster id, quod in se re vera est nihil, & consequenter in se nullatenus cognoscibile, in substituto alieno cognoscere, hoc est, in phantasmate sensibili pro ipso nihilo subrogato: quo casu cum aliud à nihilo ipso in tali phantasmate non cognoscatur re vera non fingit; quia eius cognitio aequivalenter habet obiectum verum, hoc ipso, quod aequivalenter est idem respectu no-

stri intellectus iudicare, à parte rei non esse aliquid per iudicium negativum, seu recessuum, quale habent etiam intuentes, ac iudicare à parte rei esse nihil, per iudicium affirmativum, quale intuentes, & quicunque per species proprias intelligunt, nullatenus possunt habere. De quo plura suo loco.

Diluuntur argumenta contraria.

Contra doctrinam stabilitam in precedentibus 62 propositionibus multa opponi possunt. Sit primum. A parte rei vere dantur cæcitas in homine caco, Tenebra in aere tenebroso; negatio identitatis inter entia distincta; aliaque huiusmodi negationes. A parte rei etiam re vera exitit ab aeterno negatio mundi, hoc ipso quod mundus existere cœpit in tempore. Tum Aristot. lib. 1. Phys. cap. 3. priuationem posuit principium generationis naturalis. Igitur falsum est negationem à parte rei penitus esse nihil. Respondeo propositiones, quibus eiusmodi negationes dari à parte rei affirmantur, aequivalenter esse veras, non quia negationes affirmatae, vere sint aliiquid à parte rei: sicut enim, ut ostendimus, omnino nihil: sed quia aequivalenter est idem comparatione nostri intellectus affirmare dari à parte rei tales negationes, quadammodo illas adstringendo iudicio affirmatio; atque negare dari à parte rei entia, quæ negant illa excludendo, seu remouendo iudicio negatio: est autem verissimum in homine, quem cæcum vocamus, à parte rei non esse vñum, in aere, quem tenebrolum dicimus, à parte rei non esse lucem: inter entia distincta à parte rei non esse identitatem, &c. Non esse autem à parte rei eiusmodi entia, non est esse à parte rei aliud, sed potius non esse, seu esse nihil, ut ex terminis est notissimum, iuxta paulo antedicta. Ex quo patet quam verum sit mundum ab aeterno non fuisse, quin ab aeterno extiterit aliud re vera, in quo constiterit negatio eius. Ad Aristotelis testimonium respondeo eatenus illum inter principia generationis priuationem connumerasse loco citato, quatenus verum est ex non igne fieri ignem, ex non planta fieri plantam, &c. Sicut est verum ex non musico fieri musicum, ex frigido calidum, &c. vi ibi latius explicauimus. Hoc autem semper manet verum, quantumvis sit nihil priuatione formæ per generationem producere. Quid namque id intercessit ut subiectum per solam acquisitionem formæ, qua antea carebat, dicatur ex non habente formam transire in habens formam? Ex quo patet mutationem ex priuatione ad habitum à parte rei non esse transitum de uno extremo habente aliud esse ad aliud, sed tantum de non esse habitus ad ipsius esse; quod idem est, atque esse transitum de nihilo ad aliud.

Secundum argumentum sit. Quando incipit non existere aliud, quod antea existebat, vere incipit esse in rerum natura variatio: vere enim minuitur vñueritas rerum; incipitque esse pars solum eius totius, quod antea erat; atque adeo verus transitus datur ab hoc quod est totum existere ad hoc quod est existere solam partem. Ergo quando incipit non existere aliud, vere incipit existere negatio eius, quæ subinde aliquam existentiam habet, neque est merum nihil. Confirmatur: quia in instanti, in quo primo creatus est mundus, vere fuit destruēta negatio eius; siquidem mundus vere de non esse ad esse transiit. Ergo. Respondeo ad argumentum, quando incipit non existere aliud, quod antea existebat, esse quidem in rerum natura

Pharus Scientiarum

200

variationent, non quod ponatur existens aliquid, quod antea non erat, sed quod ab existere removetur aliquid, quod antea existebat: varia-
tio quippe tam potest accidere per non existentiam eius, quod existebat, hoc est, per reductionem ad nihilum eius, quod erat aliquid, quam per existentiam eius, quod non existebat, sive per reductionem ad aliquid eius quod erat nihil: unde fit primo in cau-
posto minui vniuersitatem rerum, inciper-
que existere solum partem totius, quod existebat
antea, reuera non esse quidquam ponit, inciperque
denuo esse, sed potius tolli, inciperque denuo non
esse, nihil proflus denuo postio, aut esse incipi-
ente. Fit secundo transitum illum ab existentia to-
tius ad solius partis existentiam re verā non esse
transitum ab aliquo ad aliquid, sed potius ab aliquo
ad nihil: qui proinde defitio potius quam transitus
dicendum est: quia incipere aliquid non esse, quod
erat, imaginari tamen est transire de non esse
ad esse: reuera enim ad nihil transit, sed penitus
definit esse. Ad confirmationem respondeo: per
creationem mundi nihil omnino fuisse destrutum,
quod anteā esset negatio eius: quia transisse mun-
dum de non esse ad esse, non est transisse de aliquo
ad aliquid, sed de nihilo ad aliquid, ut constat ex
dictis.

64 Tertium argumentum. Hoc iudicium est verum, atque conforme cum suo obiecto. *Mundus non ex-
istit ab aeterno.* Ergo ab aeterno fuit reuera eius ob-
iectum: ergo negatio mundi reuera exiit ab aeterno
non fuit panitus nihil. Et confirmatur: quia
hoc iudicium *Negatio Mundi*, fuit ab aeterno com-
muniter reputatur verum. Concessio antecedente
argumenti, nego consequentiam: quia ut iudicium
negatiuum de non existentia mundi ab aeterno sit
verum, & conforme suo obiecto, tantum requiri-
tur ut verē ab aeterno mundus non fuerit. Hoc autem
non est aliquid ab aeterno fuisse, sed potius non
fuisse, & penitus fuisse nihil, ut saepe dictum est.
Iudicium quippe negatiuum nō tendit in suum ob-
iectum illud adstruendo, seu affirmando, sed potius
illud remouendo, & negando: quo circa tunc est
suo obiecto conforme, quando obiectum verē non
est, vt per ipsum iudicatur non esse. De quo plura
supra disp. 2. q. 4 proposit. 4. Ad confirmationem res-
pondeo iudicium affirmatiuum de aeternā existen-
tiā negationis Mundi, communiter reputari verum:
quia communiter reputatur aequivalentis iudicium ne-
gatiuum de non existentia Mundi ab aeterno, cum
concipiatur à nobis communiter vice iudicij nega-
tiui ad eamdem ipsum veritatem obiectiuam iudic-
andam, licet diuerso modo. Ceteroquin si quis
per tale iudicium velit, negationem mundi, cuius
aeternā existentiam affirmat aliquid reuera ab
aeterno fuisse, aut ab omni potiusu distinetum, aut
cum aliquo potiusu identificatum, ut sic eiusmodi
iudicium falso euaderet, ut ex dictis hactenus li-
queret.

65 Quartum argumentum saepe Deus eligit negationem alicuius entis ut vtilem ad aliquem finem.
Negat enim reprobis auxilia efficacia, ut ostendat
diuinitas gloria sua in *uera misericordia*, que prepara-
tur in gloriam, ad Rom. 9. saepe vult, aut detestatur
alicui subiecto, quod amat, aliquam negationem,
eo quod illam tali subiecto commodam, aut
incommodam videt: procurat enim saepe, ut suiam
carent bonis temporalibus, de corumque inopia,
quemadmodum, & de peccatorum defectu gau-
det, dolens quodammodo vice verē de defectu vir-
tutum saepe etiam Deus, & nos amamus; aut odio

habemus aliquid, quod à carentia alicuius amabile
illud, aut odibile euadit. Cum confit euadere quod-
uis subiectum bonum à carentia formæ, que illud
redderet malum, contraque malum euadere à ca-
rentia formæ, que illud redderet bonum. Peccatum
etiam pura omissionis, si est possibile, vt nos puta-
mus, odibile est à Deo, & à nobis. Ergo falso est
huiusmodi negationes, sive carentias penitus esse
nihil; alioquin illæ nec amabiles, nec odibiles, nec
cognoscibiles à Deo essent, ut constat.

66 Ut argumentum hoc luculentius dissoluam, ad-
uerto primò, nos quidem, qui titulo cognoscendi
per species alienas concipiimus negationes ut ali-
quid, cum verē sint nihil, bene posse circa illas ita
conceptas directe, & positiuē per actus voluntatis
tum prolequutionis, seu volitionis, tum etiam, fu-
gæ, seu nolitionis versari. Et quoniam sicut in no-
bis idem est per aequivalentiam per iudicium affir-
matum intellectus prosequi negationem, atque
per iudicium negatiuum fugere ab ente negato, ut
paulo antea notandum, ita pariter idem est per
aequivalentiam per volitionem voluntatis prosequi
negationem, ac fugere per nolitionem ab ente ne-
gato, idcirco mori nostro assuefacti perinde de di-
uinius actibus, ac de nostris loqui solemus respectuē
ad negationes, & ad entia negata, veræque ab-
solutè sunt loquitiones: tametsi in Deo yerē non den-
tur formaliter illi actus, quos per illas adstruimus:
quia saltem dantur aequivalenter in aliis, quos verē
Deus habet. Itaque quotiescumque dicitur Deus per
aliquem actum voluntatis circa aliquam ne-
gationem versari, per aequivalentiam dumta-
xat potest esse vera loquatio: quia Deus cir-
ca negationem per se spectatam nullum omnino
actum aut intellectus, aut voluntatis habere potest,
cum ea per se spectata a parte rei proflus sit nihil.
Hoc tamen ipso quod Deus per actum oppositum
circa ens negatum versetur, perinde se habet aequi-
valenter, ac si versaretur circa negationem per
actum, quem ipi attribuimus; proindeque in tali
cau-
loquatio nostra per aequivalentiam est vera.

67 Aduerto secundo. Quemadmodum entia positiua
passim reddunt amabilita, vel odibilita ab existen-
tiā alicuius circumstantiæ ratione sui non amabilis,
vel non odibilis, vt est notissimum, & in *Tract. de
voluntate*, assat ostendemus; ita etiam passim reddi
amabilita, vel odibilita à defectu alicuius circum-
stantiæ: tametsi huiusmodi defectus vt pote nihil
ratione sui nec sit amabilis, nec odibilis. Vide pri-
mum in preiis damnati, que specialem amabilita-
tem contrahunt ab eius peccato respectu Dei, à quo
tamē peccatum ipsum amabile non est; nec non
in actione peccaminosā, que specialem odibilita-
tem contrahit ab extrinsecā libertate, quā sit; cum
tamen libertas ipsa odibilis non sit in se. Secundum
autem cernere poteris tum in iusto, qui specialiter
est amabilis, quod caret peccato; tum in peccato-
re, qui specialiter est odibilis, quod caret iustitia;
qui sit per se præcisè amabilis carentia peccati, aut
odibilis carentia iustitiae. De quibus plura in dicto
Tract.

68 Hinc ad argumentum factum respondeo facile.
Deum nunquam eligere positiuē, nec posse aliquam
negationem ut vtilem ad aliquem finem si quando
autem dicitur illam eligere, quia ex intentione talis
finis verē non ponit rē negatam, per aequivalentiam
tantum esse verū eiusmodi dictum quia perinde est
aequivalenter, nolle Deū, vt existat aliquid, ne impe-
dimēto sit ille fini præ intentio; ac esset velle ut exi-
steret negatio eius ad obtinendum media illa ipsum
præin

prætentum finem, casu quod negatio esset aliiquid ut medium vtile ad tales finem elegibile a Deo: Adeo, quoties in scripturis sacris dicitur Deus rem aliquam non facere, ut aliquem finem obtineat, nequitam per tale dictum significari habere Deum volitionem de negatione talis rei, sed potius nolitionem de re ipsa, quam verè habet ab intentione talis finis oriundam. Vnde etiam dico nullam Deum negationem velle vel nolle, ut commodam, vel incommodam subiecto, quod amat, sed tantum nolle rem negatam, quod recidit in idem aequivalenter. Ens verò quod à negatione aliquius circumstantia, seu potius à non existentia eius redditur amabile, aut odibile, bene potest Deus amare, aut odire per actum connotantem circumstantiam ipsam, ut non existentem; quemadmodum amat, aut odit per actum connotantem circumstantiam ut existentem ens, quod ab existentia eius amabile, aut odibile euadit, ut in *Tract. de voluntate* latius etiam dicemus. Cumque peccatum pura omissionis, si datur in potentia proximam, ad ponendum, vel non ponendum actum praecipuum, prout illud non ponente consistat; hoc ipso quod Deus oderit talem potentiam proximam prout non ponentem talem actum, per odium scilicet suā naturā connotantem ipsum actus non existentiam, peccatum omissionis odio habebit, ut pluribus etiam explicabimus in dicto *Tract.*

69 Ex his alio argumento occures, quod à praepuis de rebus non efficiendis siue de corum negationibus desumti posset. Talia enim praecpta, si sint humana, bene possunt circa negationes versari, praecipiendo illas positivè eo ipso quod positivè potest homo eas amare, vel odire; aequivalenter tamen erunt semper talia praecpta rerum negatarum prohibitiua. Si verò praecpta sint diuina, nullatenus poterunt esse positivè praeciptua negationum, sed tantum prohibitiua rerum negatarum, quod in idem recidit. Quæ omnia satis iuperque constant ex dictis.

70 Postremò denique contra sententiam nostram potest sic argui. Oppositiō contradictria, quæ datur inter ens negatum, & negationem, vera oppositiō est, immo omnium potissima: ergo inter duo saltem extrema vera versari debet, abque duobus enim saltem veris extremis nulla potest oppositiō vera constare: ergo negatio enti negato contradictria, & verè opposita non potest non esse aliiquid verum, siue illud sit quid positivum, aut complexum, aut simplex, siue quid distinctum realiter ab omni ente positivum. Respondeo oppositionem contradictriorum obiectum (nam actus etiam affirmans, & actus negans obiectum dicuntur contradictrioriē opponi; de quorum tamen oppositione nulla in praetenti est difficultas) nostro modo concipiendi versari inter duo extrema distincta, quod sufficit ut ea sub aliquem conceptum formalem communem alius oppositionibus cadat, iuxta doctrinam vniuersalem de convenientia plurium sub eundem conceptum tradendam *disputatione* 17. re tamen ipsa non inter vnum & aliud extrellum, sed inter esse, & non esse eiusdem versari. Hoc tamen, licet tollat, quod ea conueniat in conceptu oppositionis rali cum aliis oppositionibus, quæ versantur inter extrema distincta, iuxta dicenda etiam *loci citato*, non tamen tollit, quod ea in suo genere sit vera & stricta, immo & omnium potissima oppositiō: quia nihil est magis oppositum, aut repugnans enti, magis incompatibile cum ipso, quam non ens, seu nihil, ut constat. Itaque maximē omniū

sunt opposita esse, & non esse, non tamen tanquam vnum & aliud, sed tanquam vnum, & purum nihil. Ex quo patet de conceptu reali omnis oppositionis non esse, quod ea veretur inter extrema distincta, licet id sit de conceptu formalis omnis oppositionis, prout à nobis omnis oppositio concipitur.

Q V A E S T I O IV.

Quotuplex sit negatio?

Q Vamquam negatio à parte rei prosum sit nihil, 71 vt ostensum q. 3. quia tamen illa à nobis concipitur ut aliiquid, ad variaque res comparata varios conceptus cum fundamento in rebus ipsis subire potest, non inutiliter in praesenti quæsitione illam ut sic molimur dividere in ea, quæ habere potest, membra magis vniuersalia. Et quoniam id, cui immediatè, & formaliter concipitur negatio opponi, est actus significabilis per verbum, circa quem iudicium negatiuum per modum recessus, siue remotionis veratur, ut ex dictis in superioribus fatis est notum, per comparationem imprimis ad eiusmodi actum, ad euifque subiectum, & terminum venit negatio diuidenda. Sit igitur

Divisio 1.

Negationum alia est negatio actus contingentis, 72 alia actus impossibilis, alia actus necessarii subiecto, cuius actus concipitur.

Ex quibus subinde prima contingens. Secunda necessaria. Tertia impossibilis erit ipsi subiecto, cuius actum remouet, & eui vice ipsius actus conuenire concipitur, ut est notum. Tum contentane ad phrasim communem prima loquendo vniuersè priuatio dicetur, quia est remotione formæ (qualis est omnis actus) à subiecto apto, siue compote ad illam habendam. Secunda autem negatio pura, quia est remotione formæ à subiecto incepto, impotente ad habendam illam. Tertia negatio impossibilis, quo sufficienter ab aliis discriminabitur.

Divisio 2.

Insuper tamen quævis dictariū negationum aut concipitur conuenienti subiecto, cuius actum remouet, prout actu existenti. Aut subiecto, cuius actum remouet, considerato secundum se quiditatine.

Et negatio quidem subiecto contingens, si conuenit ei prout existenti, strictius solet appellari priuatio, latius verò si conuenit ei considerato secundum se. Negatio verò subiecto necessaria, vtrouis modo illi conueniat, strictè videtur communiter dici pura negatio. Sicut etiam negatio subiecto impossibilis strictè talis nuncupabitur, vtrouis ex dictis modis subiectum ipsum se se habeat.

Ex his perspicies negationem, quæ quodlibet 74 ens, alias contingens, de facto non existit priuationem latiori quodam modo venire appellandam: quia est negatio rali enti secundum se considerato contingens, vptotē remouens existentiam, siue actum existendi ei possibilem; negationem verò, quæ quodlibet ens iam existens actu aliquo siue forma sibi possibili carere dicitur, priuationem strictiori modo dici debere. Negationem autem, quæ quodlibet ens siue existens, siue non existens dicitur non esse aliud quidquam, estque subinde negatio actus effendi.